

Til stede:

Medlemmer

Dekan Ragnhild Hennem, Universitetet i Oslo, leder
Professor Are Skeie Hermansen, Akademiet for yngre forskere
Divisjonsdirektør Camilla R sj , Nofima
Avdelingsdirektør Johannes Waage Løvhaug, Forskningsrådet
Forskningsleder Tove Håpnes, Sintef
Stipendiat Nicolas Gibney, Stipendiatorganisasjonene i Norge

Varamedlemmer

Professor Ragnhild Kvålshaugen, BI
Forskningsleder Liza Reisel, Institutt for samfunnsforskning
Student Rebecca Riegels Holbye, Norsk studentorganisasjon

Observatører

Seniorrådgiver Linda Lien, Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse
Seniorrådgiver Elise Naumann, Kunnskapsdepartementet

Sekretariat

Seniorrådgiver Heidi Holt Zachariassen
Seniorrådgiver Ella Ghosh

Ikke til stede:

Forskningsssjef Ole Jacob Sending, Norsk utenrikspolitisk institutt, nestleder
Instituttleder Torjer Olsen, UiT – Norges arktiske universitet
Professor Yan Zhao, Nord universitet
Førsteamanuensis Ronald Mayora Synnes, Universitetet
Forsker I Julia Orupabo, Institutt for samfunnsforskning
Student Ninni Eliassen Zinober, Norsk studentorganisasjon

Referat fra møte i Kif-komiteen i Trondheim 7. juni 2024

Program

Dato	Tid	Aktivitet	Sted
6.juni	8.30-9.30	M�te med Likestillingsutvalget ved NTNU	Scandic Lerkendal hotell
	10.00-16.30	Nettverkskonferansen 2024	Scandic Lerkendal hotell
	17.30	Konferansemiddag	Norsk institutt for naturforskning (NINA).
7.juni	9.00-13.00	Komiteem�te inkl lunsj	SINTEF

Saksliste

Sak 18/24	Godkjenning av innkalling og saksliste
Sak 19/24	Godkjenning av referat
Sak 20/24	Regnskapsoversikt og prognose
Sak 21/24	Mannsutvalgets rapport- implikasjoner for Kifs arbeid? - Presentasjon av Liza Reisel
Sak 22/24	Utkast program felles konferanse med Forskningsrådet
Sak 23/24	Arrangement Kif 20 år
Sak 24/24	Anbefalinger interseksjonalitet og inkludering- GENDERACTIONplus
Sak 25/24	Analyseprosjekt om handlingsplan for likestilling- tildeling fra Kunnskapsdepartementet
Sak 26/24	Orienteringssaker Leder, sekretariat og enkeltmedlemmer forteller om aktiviteter og innspill.
Sak 27/24	Eventuelt

Sak 18/24 Godkjenning av innkalling og saksliste

Det ble også foreslått at vedtak i sak 20/24 skulle tas etter sak 22, 23 og 25. Det ble ikke foreslått nye saker til dagsorden.

Vedtak: *Innkalling og saksliste godkjennes.*

Sak 19/24 Godkjenning av referat

Forskningsrådet hadde endringer og tilføyelser til Sak 12/24 Forskningsrådets arbeid med kjønnsbalanse og mangfold, Orientering om BALANSE-tildeling 2024. Følgende tekst settes inn i referatet:

Til BALANSE-utlysningen i 2023 kom det 31 søknader. Av disse fikk 19 prosjekter tildelingen i 2024. NIFU i samarbeid med PRIO og SSB fikk tildeling som nytt kompetansesenter i BALANSE kalt BALANSEHUB, BalanseHub Resource Centre for Gender Balance, Diversity and Inclusion in Norwegian Research. BALANSEHUB vil ha ansvar for analyser av tiltak i prosjektene for kjønnsbalanse, mangfold og inkludering samt å koordinere dette nettverket.

Det ble ikke informert om tema og fokus i prosjektene som hadde fått BALANSE-midler utover BALANSEHUB. Kif har behov for å få vite mer om BALANSE-prosjektene og ønsker at det er lettere tilgjengelig informasjon på nettsiden til Forskningsrådet eller annen egnet nettside. Kif uttrykte ønske om å ha kontakt med BALANSEHUB og vil ta kontakt med NIFU etter møtet.

Utlysningen til BALANSE-midler ble for første gang utvidet til å inneholde mangfold. Ved gjennomgang av søknadene var det tydelig at mangfoldsbegrepet fortsatt er utfordrende for mange.

Mangfold ble stort sett forstått som etnisk mangfold/internasjonalisering, men urfolk og nasjonale minoriteter var ikke inkludert som en del av dette mangfoldet. Det var også misforståelse i bruken av begrepet interseksjonalitet. Noen av tiltakene det ble søkt støtte om for å styrke mangfoldet ved institusjonene var heller ikke i tråd med det utlysningens innretning Det ble også vist til at Kifinfo har mye informasjon om mangfold og særlig etnisk mangfold. På Kifinfos side finner man både oppdatert statistikk, definisjon av begrepet samt eksempler på tiltak som brukes av norske institusjoner i dag.

Vedtak: *Kif-komiteen godkjenner referatet med de foreslåtte endringer/korreksjoner. Referatet legges ut på www.kifinfo.no etter Kif-komiteens endelige godkjenning i møtet.*

Sak 20/24 Regnskapsoversikt og prognose

Komiteen fikk en orientering om endringer siden budsjettet ble laget i januar. Den drøftet hvorvidt økning i tildeling knyttet til indeksregulering skulle brukes til å øke tilgjengelige midler til forskningsoppdrag. Det ble foreslått at sekretariatet innhenter informasjon om kostnader til den planlagte konferanse 24. oktober i samarbeid med Forskningsrådet, jubileumskonferanse 5. desember, og film med anbefalinger i tilknytning til jubileet. Å legge til midler til forskningsprosjektet kan vurderes dersom det er underforbruk til Komiteens planlagte aktiviteter.

Komiteen diskuterte om det er korrekt av UHR å ta overhead av tildelte forskningsmidler (jf. Sak 25/24). Avklaring krever dialog mellom Kif, UHR og KD.

Det ble gjort en avklaring om bruk av honorar når komiteemedlemmer deltar på ulike konferanser og arrangementer. Komiteemedlemmer som deltar på arrangementer, får dekket reiseutgifter. Honorar gis til medlemmer som deltar på Kif-møter og konferanser hvor de har konkrete oppgaver i forkant eller under programmet.

Vedtak: Foreløpig økes ikke midler til forskningsprosjektet utover KDs tildeling. Det gjøres en avklaring med UHR om overhead. Dersom overskuddsmidler etter kostnader til Kifs planlagte aktiviteter er avklart, kan disse legges til forskningsprosjektet om handlingsplaner. Honorar til Kifs medlemmer utbetales som beskrevet over.

Sak 21/24 Mannsutvalgets rapport – implikasjoner for Kifs arbeid?

Komiteen fikk en presentasjon av Liza Reisel, komiteemedlem og medlem av Mannsutvalget, om Mannsutvalgets rapport med særlig fokus på områder som har særlig interesse for Kif-komiteens mandat. I diskusjonen som fulgte presentasjonen ble det lagt vekt på hva tiltakene i rapporten har å si for Kifs arbeid samt hva Kif skal spille inn i sitt høringsinnspill. Under er det laget en sammenfatning av momenter fra diskusjonen. Disse vil også bli brukt inn i utkast til høringsinnspill som vil sendes til komiteen.

Innsatsområder	Tiltak som Kif hadde kommentarer til
Menn som omsorgspersoner	1: Endre foreldrepengeordningen og rettigheter i forbindelse med fødsel - Dette er et forslag komiteen stiller seg bak. Utvidet foreldrepermisjon hvor menn får mulighet til å ta mer permisjon uten av det går utover permisjonen for kvinner er et godt tiltak for å styrke balansen for omsorg og for at menn tidlig får ta del i omsorg for egne barn. Dette er viktig i et forskerkarriereperspektiv hvor ulikhet i uttak av foreldrepermisjon har vært en viktig faktor til at en del kvinner kvalifiserer senere til opprykk. Det er også viktig at permisjonen øker og at det ikke tas permisjonstid fra mor da dette ifølge forskning kan få en slagside for kvinner.
	3: Etablere trepartssamarbeid for bedre arbeid-familie-balanse i mannsdominerte bransjer - Det er viktig å ha et større fokus på menn som omsorgspersoner i en tid hvor flere menn ønsker å være mer til stede for sine barn. I et kjønnsbalanseperspektiv er dette også viktig for at flere kvinner kan forfølge en forskerkarriere etter fødsel. Mer permisjonstid for far vil også påvirke holdninger til graviditet og foreldrepermisjon på en

	<p>arbeidsplass når man ser at også menn blir borte i lengre perioder i forbindelse med fødsel.</p>
Kjønnsforskjeller i utdanning og arbeidsliv	<p>17: Gjennomføre en nasjonal satsing for at flere menn skal velge og gjennomføre helse-, omsorgs, sosial- og pedagogiske fag i høyere utdanning</p> <p>- Komiteen støtter dette tiltaket. Her bør også retten til etterutdanning legges til. En satsing på rekruttering av flere menn innen noen utdanninger må ikke gå på bekostning av en satsing på kvinner i for eksempel MNT-fag.</p>
	<p>18: Endre opptaksregler til høyere utdanning</p> <p>-Komiteen støtter hovedprinsippene i dette forslaget og viser samtidig til egen høringsuttalelse.</p>
	<p>19: Økt innsats for psykososialt arbeidsmiljø, og mot trakassering og seksuell trakassering i arbeidslivet</p> <p>-Komiteen støtter dette tiltaket.</p> <p>Som en viktig del av arbeidet for kjønnsbalanse, mangfold og inkludering i forskningssektoren, har Kif-komiteen lenge vært opptatt av å få på plass jevnlig, nasjonale kartlegginger av seksuell trakassering, trakassering og mobbing. Arbeidsmiljøer med dårlig kjønnsbalanse er mer utsatt for direkte og indirekte diskriminering. Det å arbeide mot seksuell trakassering i academia er også en måte å fremme likestilling for studenter og forskere på.</p>
Likestillingspolitikk for alle	<p>32: Innføre kjønnsnøytral formålsbestemmelse i likestillings- og diskrimineringsloven</p> <p>-I diskusjonen i komitemøtet kom det frem ulike syn på hvorvidt det er for tidlig å ta bort særlig hensyn til kvinner i Likestillings- og diskrimineringsloven. Vi er nå i en situasjon med større grad av balanse på flere samfunnsområder enn før og innføring av kjønnsnøytral formålsbestemmelse er et signal om at menn er tydeligere invitert inn i likestillingsdiskusjonen. Samtidig ble det vist til hvorfor formålsbestemmelsen for særlig vern av kvinner en gang ble innført og av mange fremholdt at vi fortsatt ikke er der at et særlig vern for kvinner kan fjernes helt. Det ble for eksempel vist til voldsutøvelse overfor kvinner, kvinner vs. menns inntjening og kvinner vs. menn i toppstillinger i samfunnet. I komitemøtet ble det gjort en avstemming hvor et flertall stemte imot forslaget om kjønnsnøytral formålsbestemmelse. Under er forslag til tekst som oppsummerer flertallets syn:</p> <p>-Et flertall av Kif komiteens medlemmer støtter ikke utvalgets forslag om å endre formålsparagrafen i Likestillings- og diskrimineringsloven. Flertallet legger vekt på at Norge har påtatt seg en rekke forpliktelser gjennom internasjonale konvensjoner. Kvinnekonvensjonen er gitt semikonstitusjonell status gjennom menneskerettighetslovens §1. Det vil si at den skal gå foran alminnelig norsk lovgivning dersom denne fører til resultater som er i strid med konvensjonen. Flertallet mener at den foreslåtte endringen av formålsparagrafen i Likestillings- og diskrimineringsloven kan være i strid med Kvinnekonvensjonen. Dette er ikke drøftet i NOU 2024:8. Komiteens flertall kan ikke støtte den foreslåtte endringen da</p>

	<p>det ikke er slik at Norge kan se bort fra deler av konvensjoner - Kvinnekonvensjonen binder Norge.</p> <p>Det er også flere av medlemmene av det overfor nevnte flertall som stilte spørsmål ved substansen i forslaget fra Mannsutvalget. Disse medlemmene mente at det kanskje var for tidlig å fjerne det særlige forbudet mot diskriminering av kvinner fordi kvinner fremdeles diskrimineres på flere områder enn menn.</p> <p>Som konklusjon var det altså et flertall av Kif-komiteens medlemmer som ikke støtter forslaget om å endre formålsparagrafen i likestillings- og diskrimineringsloven.</p> <p>Et mindretall av Kif-komiteens medlemmer støtter utvalgets forslag om en kjønnsnøytral formålsparagraf. Mindretallet mener det ikke nødvendigvis er i strid med kvinnekonvensjonen å endre formålsparagrafen, og at det i så fall må utredes rettslig i forbindelse med en eventuell lovendring, med henvisning til at Sverige og Danmark har kjønnsnøytrale formålsparagrafer i sine likestillings- og diskrimineringslover. Mindretallet mener det er viktig å sende et tydelig signal om at likestillingsloven gjelder for alle kjønn.</p>
	<p>33: Innføre mer effektive virkemidler i likestillingspolitikken</p> <p>Kif har opp gjennom årene opparbeidet seg god erfaring med hvordan jobbe med likestillingsimplementering og støtter forslaget om at virkemidlene i likestillingspolitikken må styrkes. I tillegg stiller Kif seg også bak forslaget om at det blir utredet, utviklet og iverksatt nye metoder for likestillingsintegrering i offentlig myndighetsutøvelse.</p> <p>Kif har laget anbefalinger for arbeid med likestillingsintegrering hvor rammevilkår som øremerkede ressurser, ledelsesforankring og et strukturert og planmessig arbeid er grunnleggende for å få dette til. Vi viser for øvrig til våre ressurser på vår hjemmeside: Likestilling og mangfold Kifinfo og vårt politikknnotat Likestillings- og mangfoldsarbeidet i forskningsinstitusjonene – nå og fremover.</p> <p>Kif vil oppfordre til at dette arbeidet har et interseksjonelt perspektiv som inkluderer flere diskrimineringsgrunnlag og ser på hvordan disse samvirker og påvirker menns og kvinners muligheter for utdanning, karriere og øvrig samfunnsutøvelse.</p>
	<p>34: Revidere statistiksider og indikatorer for kjønnslikestilling -Støttes uten tilføyelser</p>
	<p>35: Skaffe mer forskning og kunnskap om menns likestillingsutfordringer -Støttes uten tilføyelser</p>

Vedtak: Forslag til innspill til momenter som bør kommenteres på fra Kif tas med i utarbeidelsen av høringsinnspill til rapporten.

Sak 22/24 Utkast program felles konferanse med Forskningsrådet

Komiteen drøftet det utsendte forslaget til program som har blitt utviklet i samarbeid med Forskningsrådet. Bolken som Forskningsrådet har hatt ansvar for er allerede fastlagt, men bolken som Kif har ansvar for ble lagt frem for komiteen for innspill.

Komiteen ga tilbakemelding på at rammen for konferansen er bra. Den som skal holde keynote kan gis noe ekstra tid og det var ønske om at instituttsektorens arbeid blir mer synlig i programmet og større regional spredning. Her kom det forslag om å invitere inn enten NORCE, NORUT eller SINTEF. Det kom også ønske om å høre om god praksis fra arbeid med kjønnsperspektiver (inkludert mannspektiver) i forskning. Her har Forskningsrådet stilt krav om kjønnsperspektiver i søknader en periode. Kan Forskningsrådet fortelle om erfaringer/god praksis?

Det er ønskelig at komiteen deltar. Kif dekker reise og honorar for de som bidrar inn i programmet.

Vedtak: *Komiteen godkjenner utkast til program med de forslag som kom frem i møtet.*

Sak 23/24 Arrangement Kif 20 år

En arbeidsgruppe oppnevnt av komiteen skal ha minst to planleggingsmøter i løpet av høsten. Deltakere blir hentet fra nåværende og tidligere komiteer. Det er viktig å ha med deltakere med ulikt perspektiv (alder, posisjon, sektor og komiteperiode). Blant foreslåtte navn var Tor Grande, Ingrid Guldvik, Øystein Gullvåg Holter og noen fra AYF/Stipendiatforeningen eller NSO.

Komiteen er positiv til å ha en film med fem anbefalinger basert på hva vi har lært de siste 20 årene. Komiteen gjennomgikk opplegget skissert i saksnotatet. Den foreslår at disse punktene tas med til arbeidsgruppen, som også drøfter målgruppe for film og arrangement. Sekretariatet skal lage et kostnadsoverslag og innhente tilbud på lokaler, film-produksjon samt innkalle arbeidsgruppen til møter. Som tidligere drøftet, skal Kifinfo/Kilden gis et særskilt oppdrag knyttet til film-manus, siden dette går utover vanlige driftsoppgaver.

Vedtak: *Leder og sekretariat gis fullmakt til å finne egnede medlemmer til en arbeidsgruppe. Sekretariatet følger opp arbeidet med kostnadsoverslag og innhenting av tilbud til lokaler til arrangementet og film (det siste i samarbeid med Kifinfo).*

Sak 24/24 Anbefalinger interseksjonalitet og inkludering – GENDERACTIONplus

På møtet ble anbefalinger til arbeidet med interseksjonalitet og inkludering presentert. Anbefalingene er basert på funn i kartleggingsrapporten i GENDERACTIONplus om lover og politikk for arbeid med flere diskrimineringsgrunnlag i ulike europeiske land. Anbefalinger for å styrke dette arbeidet ble gitt til både europeiske, nasjonalt og forskningsrådsnivå. På møtet ble anbefalingene til nasjonalt nivå presentert og vurdert utfra hvordan de er oppfylt i Norge.

Som en videreføring av dette arbeidet foreslår komiteen at anbefalingene legges frem og drøftes på rundebordsmøtet med ulike aktører i sektoren i september. I tillegg ble det foreslått å skrive en kronikk om funnene i rapporten og noen av anbefalingene for videre arbeid.

For å synliggjøre arbeidet i Norge bedre på dette området ble de foreslått å lage en samleside for institusjonenes rapportering jfr Aktivitets- og redegjørelsesplikten. Dette kan gjøres som et supplement til årlig innsamling av handlingsplaner fra sektoren som legges på Kifinfo.

Vedtak: *Sekretariatet og leder følger opp forslag til aktiviteter og tiltak som ble foreslått under møtet.*

Sak 25/24 Analyseprosjekt om handlingsplan for likestilling – tildeling fra Kunnskapsdepartementet

Komiteen diskuterte oppdraget, og hva det innebærer. Det var enighet om at å identifisere gode parametere for effekt av tiltak er vanskelig.

Prosess: En referansegruppe oppnevnes der Tove Håpnes, Torjer Olsen og Johannes W. Løvhaug deltar. Gruppen lager oppdragsbrev/utlysning.

Mulige leverandører: Komiteen diskuterte også hvilke institusjoner kunne være aktuelle. Det ble foreslått en totrinnsprosess – oppdragsbrev sendes aktuelle fagmiljøer (likestillingssentre, kjønnsforskningsmiljøer og enkelte konsulentselskaper som Oxford og de som lager indikatorrapporter nevnt). I tillegg legges oppdragsbrevet ut på Kifinfo, for å sikre at aktuelle søkere nås.

Fremdrift: Arbeidsgruppen starter sitt arbeid etter 15 august. En utlysning lages etter arbeidsgruppemøte, med frist noen uker senere. Komiteen foreslår at for å få med ønskede søkere legges en fleksibel plan for når analysen skal være ferdig. Kif må gjøre rede for bruk av midler til oppstart av prosjektet i 2024 innen 15. mars, men det betyr ikke at prosjektet må avsluttes i desember. Dette tilsier at frist for ferdigstillelse settes våren 2025.

Midler: Det er viktig at Kif synliggjør hva som kan gjøres med de midler som er tildelt. Dersom det er mulig kan komiteen vurdere å legge til midler når det er klart at planlagte 2024-aktiviteter i aktivitetsplanen er dekket.

En setning i oppdragsbrevet skaper litt usikkerhet – *Kunnskapsdepartementet tildeler med dette 500 000,- kr til Kif komiteen til utlysning og administrasjon av et analyseprosjekt for å innhente et kunnskapsgrunnlag som beskrevet ovenfor.* Komiteleder avklarer med UHR og KD hvorvidt det er korrekt at UHR beregner overheadkostander fra tildeling til forskningsoppdraget.

Vedtak: *En referansegruppe oppnevnes der Tove Håpnes, Torjer Olsen og Johannes W. Løvhaug deltar. Gruppen lager oppdragsbrev/utlysning og tar hensyn til momentene nevnte i gjennomgang av saken i komiteen.*

Sak 26/24 Orienteringssaker

- Rapport over forskning på klasse/ sosial bakgrunn i akademia
- Rundebordsmøte med Forskningsrådet, UHR, Kunnskapsdepartementet, HK-Dir og FFA
- Henvendelse om samarbeid i forskningsprosjekt
- Regional samling på Vestlandet
- Internasjonal standard for mangfoldsledelse – Standard Norge
- UHRs oppfølging av arbeidet med seksuell trakassering
- Signaler om å utvide av Kifs mandat i Profesjonsmeldingen (Meld.St.19 (2023–2024))¹
- Møte med BALANSEHUB
- Møte i ERA action 5 subgroup

¹ Det ble opplyst om at profesjonsmeldingens forslag har gått gjennom Stortingsbehandling. Det ble bestemt at spørsmålet om hva dette vil bety i møtet med statsråden høsten 2024 og i brev om Statsbudsjett 2026, som sendes i november.

Vedtak: *Komiteen tar orienteringssakene til etterretning.*

Sak 27/24 Eventuelt

Komiteleder Ragnild Hennum orienterte om at komitemedlem Torjer Olsen er oppnevnt som ny nestleder, og Ole Jacob Sending fortsetter i komiteen som komitemedlem.